

Kars in Bajazid. Ostalih 310 milijonov plača Turek po pogojih, ki se bodo pogovorili med carjem in sultanom. 7. Ruski duhovniki, romarji in menihi, potujoči po Turškem, potem menihi na sv. gori Atonski so pod pokroviteljstvom ruskega carja. 8. Morski ožini, Dardanelska in Bosporaska, ste odprti trgovinskim ladijam vseh držav. 9. Ruska vojska zapusti turške dežele, v Evropi 3 mesece v Aziji pa 6 mesecev potem, ko se je mir popolnem sklenil, turški ulovljenci se pa spustijo domov brž, ko je te pogoje miru podpisal ruski car in turški sultan.

O teh pogojih miru se bo še veliko govorilo in pisalo. Pomenljivo je pa to, da se v njih na Avstrijo vedno dobrohotno ozir jemlje na Grke in Angleže pa nič. Zato so pa ti že tako srditi, da žugajo vsak trenutek Rusom napovedati boj.

Katoliška (politična) društva.

II. Veliko deželno katol. polit. društvo na Českem izdaja 2 vrta lista, prvi za Nemce, drugi za Čehe, in je povzročilo ustanovitev mnogo društev po deželi, izmed katerih je „posojilnica sv. Vavilava“ najimunitniše. Društvo je zadruga z neomejenim poroštvom, šteje 2000 udov in je l. 1875. imelo 6 milijonov dohodka in 35000 fl. v rezervnem fondu. Glavni namen društvu je izposojevanje denarjev manjšim posestnikom in obrtnikom proti mogoče malim obrestim. Na Moravskem štejejo 20 katoliških društev, v Šleziji pa 23. Mala Saleburška vojvodina ima tudi že okoli 15 takih društev; naj srečnejše deluje ono v Saleburgu, kjer je pretečen teden pri volitvah v mestni zastop sijajno zmagalo. Jako živahno je pa delovanje takih društev v Gornji-Avstriji. Tukaj je blagi grof Henrik Brandis osnoval deželno društvo, ki sme na vsakem mestu cele dežele zborovati, katera pravice se res marljivo poslužuje in napravi vsako leto več velikanskih občnih zborov; na tisoče ljudi privre izbornih govornikov poslušati; katoliški kmetje, in sedaj tudi že tržani, so ondi o lažjivosti in nevarnosti liberalnih obetanj in naukov tako podučeni in prepričani, da se liberalni kandidati pri kmetih še niti oglasiti, še manj pa ponuditi upajo. Društvo šteje 25.000 udov. Zraven političnih je še mnogo drugih društev, n. pr. društvo za stavljenje nove stolne cerkve v Lincu. Ta cerkva bo med najkrasnejše gotičke stavbe pripadala. Spodnja-Avstrija ima tudi veliko deželno društvo. Osnoval ga je l. 1870. namestnijski svetovalec dr. Harant, izvrsten govornik in iskren domoljub. Veliko mesto Dunaj pa ima 13 političnih društev, ki marljivo zborujejo in liberalizmu v glavnem mestu cesarstva tla izpodkopavajo. Ondi je tudi sedež družbi sv. Mihaela, katero je l. 1860. osnoval rajni katoliški učenjak dr. Filipš z pomočjo 22 plemenitašev. Društvo podpira sv. očeta, rimskega papeža, dokler ne dobijo ta svojih dežel, svoje po-

polne neodvisnosti od deželne vlade nazaj. Društvo ima podružnice po vseh škofijah. Prav preprežena z katoliškimi društvi je Tirolska in Predarlška. Ti deželi ste pravi trdnjavi krepkega katoličanstva neomahljivega domoljubja avstrijskega. Skoro vsako mesto, vsaki trg in ves ima svojo društvo. Liberalci se nad tem močno jezijo in skušajo na vse kriplje ondi prodreti, a dosedaj sem jim ni posrečilo. Tirolci branijo krepko pravice svoje dežele pa tudi pravice katoliške vere; posebno upirajo se naselitvi prasačkih lutrovcov, ki se po vsej sili hočejo vgnezditi. Pravijo, če se ti enkrat v deželi pripustijo, potem je verska edinost razdrta pa tudi dežela Tirolska ne bo dolgo — cela ostala. Količkor slabši je pa liberalizem na Tirolskem, toliko huje razsaja in se grdo šopiri v sosedni Koroški. Tukaj je res kakor v kakem močnem gradu utaborjen in že prav predržno po „prajzovskem“ poje, zraven pa uboge Slovence v nemško mavho tlači ter povsod nevero in razuzdanost širi. Naposled je to presedalo Nemcem in Slovencem, začeli so se upirati po katoliških društvi. Uže l. 1869. je neutrujljivi domoljub, č. g. Andrej Einspieler v Celovcu ustanovil društvo za obrambo katoliških in konservativnih koristij in v dvema letoma je bilo 10 drugih takih društev za Nemce osnovanih po raznih krajih dežele. Veliko zaslug kot govornik si je tukaj pridobil blagorodni baron Rayer. Slovenci imajo 9 kat. političnih društev. Prvo in najstarejše je ono v Borovljah l. 1870. osnovano za srednjo Rožno dolino. Najmlajše je pa od l. 1875. v št. Kancijanu. Ostala društva so v Čačah (1871), v Töttmanusdorfu (1871), v Pokrčah (1871), pri št. Janžu v Rožni dolini, pri sv. Štefanu v Štabnjem (1871), v Svečah (1871), in v Kotaričah (1871). Zraven teh je še precejšnje število nepolitičnih društev, ki vsa delujejo v katoliškem smislu za blagor in čast nemškega in slovenskega prebivalstva. Vse pa nadkriljuje veličastno drevo, vzrastlo iz semena, katero je nepozabljivi buditelj Slovencev, blagi Slomšek, vsejal v slovensko zemljo — družba sv. Mohorja. L. 1860. ustanovljena in od papeža Pija IX. potrjena je lani štela 25.863 udov, imela 28.249 fl. dohodka ter med Slovence razposlala 154.998 zvezkov dobrih knjig. Hvala Bogu in vsem blagim domoljubom, ki so družbi do tolikega vspeha pripomagali! (Konec prih).

Gospodarske stvari.

Pšenica, kako z njo spomladi ravnati.

M. Kder se pšenica v posebno težko zemljo seje, tam se skoraj ni ubraniti, da bi jeseni po posejavi ne obležale debele grude na njivi, ki so jih pa kmetovavci jeseni še le prav veselji, ker po pravici trdijo, da take grude mlado setev varujejo, da po zimi ne pozebe. Spomladi pa so te grude pšenici na kvar, ker rast ovirajo in košujo, kder